

DE CAVIA OF HET GUINEES BIGGETJE

Cavia porcellus

1. ALGEMEEN

Cavia's of guinese biggetjes zijn **dagactieve prooidieren** (met extra bedrijvigheid tijdens de schemer) en behoren tot de familie van de knaagdieren. Deze **zachtaardige** dieren werden lang geleden als voedselbron gedomesticeerd in Zuid-Amerika en kwamen 500 jaar geleden in Europa terecht als huisdier en als proefdier in laboratoria. In het Andes gebergte worden gedomesticeerde cavia's nog steeds voor menselijke consumptie gehouden. Hierbij leven ze vaak vrij in de woningen op zoek naar voedsel.

De cavia's die in Europa als huisdier worden gehouden, **wegen** gemiddeld 1 kg (mannelijke cavia's 900-1200 gram en vrouwelijke cavia's 700-900 gram) en hebben een gemiddelde **levensverwachting** van 5-7 jaar (tot 8-9 jaar).

Cavia's **communiceren** aan de hand van geursignalen en via verschillende soorten stemgeluiden. Ondanks het feit dat ze zelf erg luidruchtig kunnen zijn, schrikken ze gemakkelijk van luide en plotse geluiden.

2. HUISVESTING

Het wordt ten zeerste **afgeraden** om cavia's **alleen** te huisvesten. Aangezien ze in het wild in kleine groepjes leven van 5 tot 10 individuen, zijn **sociale contacten** voor deze dieren enorm belangrijk. In nieuwe omgevingen bijvoorbeeld hebben cavia's duidelijk minder stress wanneer er andere cavia's in de buurt zijn. Het geniet dan ook de voorkeur om cavia's **in groep** te houden.

Je kan bijvoorbeeld 1 beer (mannetje) met 1 tot 10 zeugen (vrouwtjes) samen huisvesten, dit noemt men dan een harem. Maar ze kunnen ook per twee worden gehouden. Het samen huisvesten van zeugen maar ook van twee (gecastreerde) beren is mogelijk. Let wel dat het in deze laatste situatie erg belangrijk is dat er voldoende ruimte beschikbaar is om agressie te voorkomen. Het kan ook helpen om hen al vanaf een jonge leeftijd samen te brengen.

Cavias worden bij voorkeur **zo ruim mogelijk** gehuisvest. Het natuurlijk leefgebied van cavia's bedraagt immers 1575 m² voor zeugen en 2475 m² voor beren. Wanneer cavia's in hokken worden gehouden, is het daarom erg belangrijk dat ze dagelijks toegang hebben tot een zo ruim mogelijke **ren**. Dit stimuleert hun natuurlijk gedrag en verbetert de algemene gezondheid.

Deze ren kan zowel binnen als buiten aan de kooi of het hok aangesloten zijn, maar kan ook apart staan. Een hok van 100 cm lang, 50 cm breed en 40 cm hoog kan in combinatie met een aangesloten ren van minstens 150 cm lang en 100 cm breed als minimum worden aangeraden.

Indien een ren niet mogelijk is, zouden de dieren regelmatig onder toezicht moeten kunnen rondlopen in een veilige afgesloten omgeving of kamer. Continue opsluiting leidt immers tot stress.

Zowel in het hok als in de ren is het belangrijk om **individuele schuilplaatsen** te voorzien.

Het gebruik van individuele schuilplaatsen (in tegenstelling tot een gemeenschappelijke schuilplaats) draagt immers bij tot de vorming van een stabiele groep. Voorbeelden van dergelijke schuilplaatsen zijn tunnels, kartonnen dozen, pijpen of plasticen buizen. De dieren kunnen er zich verstoppen om stress te vermijden of om uit te rusten. Voorzie evenveel schuilplaatsen als het aantal dieren plus 1, zodat ze steeds keuze hebben.

Daarnaast dienen er verschillende soorten **knaagmateriaal**, mogelijkheden om op zoek te gaan naar voedsel en mogelijkheden om te graven aanwezig te zijn. Voorbeelden van knaagmateriaal zijn houten blokken of boomtakken (van fruitbomen, wilgen of populier).

Extra verrijking kan ook worden voorzien door kartonnen rollen van toilet- of keukenpapier, papieren zakken en commercieel speelgoed voor deze dieren. Deze zaken stimuleren immers sterk hun natuurlijk gedrag en verbeteren bijgevolg hun welzijn.

Water (100-200 ml/kg/dag nodig) dient dagelijks vers te worden gegeven aan de hand van een **waterfles en/of een waterbakje of kom**. Een kommetje staat best wat hoger of op een plaats die ze niet gemakkelijk kunnen omstoten. Zwarte keramische kommen zijn goede voorbeelden die minder gemakkelijk kunnen kantelen. Geef bij voorkeur zowel een waterbak als een waterfles zodat de dieren zelf kunnen kiezen.

Voer kan worden voorzien in een **ruif** (hooi) en **voerbakken** (één voor droogvoer en één voor groenvoer). Voorzie bij voorkeur meerdere ruifjes (of hooiballen) en voerbakken.

Op de bodem dient er een grote hoeveelheid **stofvrije en absorberende bodembedekking** te worden voorzien. Voorbeelden zijn papiersnippers, krantenpapier, gerecycleerde papierkorrels, houtkrullen (geen ceder of zaagsel) en stro. Deze substraten maken het natuurlijk verstopgedrag mogelijk en voorkomen pododermatitis, een veel voorkomende pijnlijke aandoening aan de poten.. Stro isoleert goed (wat ideaal is tijdens de koudere maanden), maar absorbeert weinig zodat het beter bovenop een andere (goed absorberende) onderlaag wordt gelegd.

Bevuilde plekken dienen dagelijks te worden ververst, het volledig hok minstens twee keer per week. Bij een volledige reiniging is het echter nuttig om een deeltje bevuilde bodembedekking te laten liggen. De vertrouwde geur is immers belangrijk om zich veilig te voelen en beperkt bijgevolg stress.

Cavia's kunnen zowel **binnen als buiten** leven, maar lijken baat te hebben bij het regelmatig vertoeven in natuurlijk (zon)licht. Aan de andere kant worden ze beter niet blootgesteld aan extreme weersomstandigheden. De ideale omgevingstemperatuur ligt rond 20-22°C, de ideale vochtigheid rond 40-70%. Wanneer de temperatuur onder de 15°C zakt kunnen ze bijvoorbeeld binnen worden gehouden of voorzien worden van een veilige, gepaste warmtebron. Bij temperaturen vanaf 27°C (25-28°C) is er gevaar voor hittestress.

2.1. BINNENSHUIS

Er zijn verschillende types binnen-hokken beschikbaar en dienen zoals eerder aangegeven zo ruim mogelijk te zijn. Omdat cavia's gevoeliger zijn voor longproblemen wanneer ze in een stoffige of vochtige omgeving leven, is voldoende ventilatie noodzakelijk. In het geval van traliehokken is dit geen probleem, maar ventilatie is sterk beperkt bij hokken met gesloten wanden. Deze laatste zijn dan ook minder geschikt. Indien cavia's toch worden gehouden in dergelijke hokken, moet de bodembedekking zeer frequent worden verversd om opstapeling van ammoniak te voorkomen.

Aangezien cavia's zich weinig verplaatsen in de hoogte, kan het hok bovenaan open gelaten worden. Ze zijn echter wel in staat om bijvoorbeeld op hun schuilplaats te klimmen. Een hoogte van 40 cm is aangeraden.

Aangezien cavia's zeer gevoelig zijn voor geluid (ze horen ook ultrasone geluiden), is het aangeraden om cavia's niet in de nabijheid van geluid producerende toestellen (TV, wasmachine...) te plaatsen. Deze toestellen kunnen immers voor grote stress zorgen en verminderen hun welzijn.

2.2. BUITENSHUIS

Cavia's kunnen buiten leven op het balkon of in de tuin. Let hierbij wel op voor schommelingen in temperatuur, zoals eerder aangegeven. Een **voldoende geïsoleerd hok** is bijgevolg noodzakelijk.

Bovendien moet het dier de kans krijgen zich aan de omgevingstemperatuur aan te passen. Een cavia die gewoon is om binnen te leven bij 20 °C, mag de dag daarna niet blootgesteld worden aan een temperatuur van bijvoorbeeld 5 °C, noch omgekeerd.

Plaats de kooi niet in direct zonlicht en voorzie steeds voldoende schaduwplaatsen.

Naast bescherming tegen koude, vocht en tocht, is ook bescherming tegen eventuele roofdieren (steenmarter, vos, roofvogel,...) nodig, bijvoorbeeld door een draadafsluiting bovenaan.

3. VERZORGING

Cavia's staan zelf in voor hun dagelijkse vachtverzorging, maar langharige cavia's hebben zeker baat bij een regelmatige kambeurt. Ook de nagels dienen regelmatig te worden gecontroleerd en indien nodig bijgeknipt. Knip hierbij alleen de puntjes.

Omdat de tanden voortdurend groeien, is voldoende aandacht voor het gebit ook belangrijk. Zorg er onder andere voor dat het dier iedere dag volop hooi kan eten en ook aan wilgentakken of takken van hazelaar, berk of fruitbomen kan knagen.

Bij gebrek aan vezels in de voeding moet de dierenarts onder verdoving de tanden bijvijlen. Aangezien behandelingen van tandproblemen meest succesvol zijn in het beginstadium, zijn preventieve tandcontroles door de dierenarts noodzakelijk. Tijdens dergelijke controles kan er tevens advies worden gegeven rond de optimalisatie van de voeding en van de algemene verzorging (inclusief huisvesting en verrijking). Dergelijke consultaties kunnen vermijdbare gedrags- en gezondheidsproblemen voorkomen, wat zeker het welzijn van deze huisdieren ten goede komt.

4. VOEDING

Cavia's zijn net zoals hun wilde voorouders strikt herbivoor en hebben bijgevolg grote hoeveelheden vezels nodig. **Hooi en/of gras** van een goede kwaliteit moet dan ook steeds beschikbaar zijn en zou 70-90% van hun voeding moeten uitmaken.

Timothy hooi wordt vaak beschouwd als het meest geschikt voor cavia's, maar het feit dat dit hooi slechts uit één grassoort bestaat, kan de opname verminderen. Weidehooi bestaat daarentegen uit verschillende soorten grassen en onkruiden en leunt hierdoor dichter aan bij hun natuurlijk selectief graasgedrag waarbij ze een variatie aan planten uitkiezen. Ook het voederen van verschillende soorten hooi wordt aangeraden.

Naast het hooi is één tot twee keer per dag een **handvol gevarieerd aanbod aan groene bladgroenten** ideaal als aanvulling (zo'n 30% van het voeder). Groene bladgroenten zijn immers goed voor de gezondheid en worden tevens beschouwd als een verrijking. Fruit, wortelgroenten en snoepjes dienen slechts uitzonderlijk of zelfs niet te worden gegeven. Deze bevatten immers een hoog gehalte aan suiker wat schadelijk kan zijn voor de gezondheid.

Droogvoer bestaande uit uniforme pellets krijgt de voorkeur boven een mengeling omdat pellets meer vezels en voedingsstoffen bevatten en selectief (alleen de lekkerste stukjes) eten tegengaan. Droogvoer mag niet onbeperkt beschikbaar zijn omdat cavia's de voorkeur zullen geven aan het droogvoer tegenover het hooi. Droogvoer dient dan ook beperkt te worden tot een zeer klein aandeel (2%) van het voeder (maximaal 20 gram per cavia per dag of bij voorkeur één soeplepel per dag).

Aangezien cavia's snel dieetvoorkeuren ontwikkelen en zich niet gemakkelijk aanpassen aan verandering van types, uitzicht of zelfs de manier van aanbieden van voedsel en water, is het aan te raden om cavia's reeds van een jonge leeftijd kennis te laten maken met onder andere verschillende types van commerciële korrels en groenvoer. Hun voorkeur gaat immers uit naar voedsel waar ze reeds eerder ervaring mee hebben gehad. Deze kieskeurigheid verklaart ook hun selectief eetgedrag bij gemengd droogvoer, wat resulteert in een onevenwichtige voeding. Daarnaast is het belangrijk op te merken dat **elke verandering in de voeding van cavia's zeer gradueel** dient te gebeuren.

Aangezien cavia's **vitamine C** niet zelf kunnen aanmaken, dienen ze dit uit hun voeding te halen. Deze opname is mogelijk uit vitamine C rijk groenvoer, pellets of via een supplement. Een vitamine C supplement via het drinkwater wordt echter niet aangeraden omdat dit de smaak van het water kan veranderen, wat kan leiden tot verminderde waterconsumptie. Bij vitamine C verrijkte pellets is het belangrijk op te merken dat vitamine C de neiging heeft om snel af te breken wanneer de zak is geopend. Koop dus geen grote zakken voer en kijk steeds naar de productiedatum. Vitamines kunnen beter uit vers groenvoer worden gehaald. Voorbeelden van vers groenvoer met een hoog gehalte aan vitamine C zijn rode en groene paprika, broccoli, paardenbloem, spinazie, peterselie, boerenkool... Spinazie, peterselie en boerenkool zijn ook rijk aan calcium en oxalaat waardoor deze best in kleine hoeveelheden worden aangeboden.

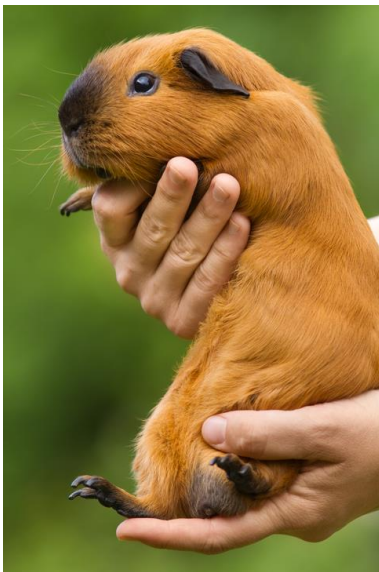
Tabel 1: voorbeelden van plantaardige voedingsstoffen die wel en niet aan cavia's mogen worden toegediend

Wel: rauwe groenten
Witloof, venkel, selder, paardenbloem, spinazie, andijvie, kool, broccoli, wortel (loof en wortel), radijsblad, sla, biet, paprika,...
Niet
Gekookte groenten/ diepgevroren groenten, aardappelen (als geheel, schillen, loof, scheuten,...), ajuin/look/bieslook/sjalot, avocado, noten, prei, soja, rabarber, varens, kamerplanten in het algemeen

In tegenstelling tot konijnen doen cavia's niet aan caecotrofie (het opeten van blindedarmkeutels), maar wel aan coprofagie.. (het opeten van hun 'gewone' keutels). Cavia's nemen hun keutels meerdere keren per dag rechtstreeks van hun anus op. Alhoewel coprofagie zeer belangrijk lijkt te zijn (cavia's vermageren wanneer ze dit niet (kunnen) doen), is de bijdrage als voedselbron nog niet volledig gekend.

5. OMGANG

Cavia's zijn **schuwe en gevoelige dieren**, die niet de neiging hebben om te bijten of te krabben, maar wel snel gestresseerd zijn. Behandel ze dan ook **met zachtheid** en **in alle rust**. Cavia's gaan er instinctief vanuit dat ze worden opgetild om opgegeten te worden, het zijn immers prooidieren die in de natuur zowel vanop de grond als vanuit de lucht worden aangevallen. Zowel aan aanrakingen als optillen moeten cavia's dus liefst wennen als ze jong zijn. Niet handtamme cavia's kunnen eventueel getraind worden door ze regelmatig lekker groenvoer aan te bieden bij het horen van je (zachte) stem of bij jouw (rustige) aanwezigheid, of door ze daarmee te belonen wanneer ze vanzelf dichterbij komen en misschien zelfs strelen toelaten. Geef ze echter steeds de keuze om terug van je weg te gaan en een veilige plaats op te zoeken. Cavia's die erg zenuwachtig zijn of hanteren niet verdragen, worden beter niet vastgenomen, tenzij het echt nodig is. In dat geval kan het gebruik van een handdoek het vasthouden vergemakkelijken.

Gebruik bij het vasthouden van cavia's steeds **twee handen**. Wanneer cavia's vastgenomen moeten worden voor een gezondheidscontrole, kun je beide handen rond de borstkas of flanken houden. De meeste cavia's zullen stil blijven zitten. Indien je een cavia optilt, kun je één hand onder de achterhand plaatsen waarbij je met de andere hand de borstkas verder ondersteunt. Hierbij kun je de duim op het schouderblad plaatsen waarbij één of twee vingers het sleutelbeen ondersteunen. Til zwangere zeugen enkel op als het echt noodzakelijk is.

Om cavia's te verplaatsen (bijvoorbeeld van de ene naar de andere kooi) is het aangeraden hen te stimuleren om in een tunnel of iets dergelijks te lopen en de cavia samen met de tunnel te verplaatsen.

Wanneer cavia's op verplaatsing in de auto worden meegenomen, kan een transportkooi voor katten worden gebruikt. Aangezien cavia's moeilijk zonder eten kunnen, wordt aangeraden om bij deze verplaatsingen hooi en stukjes verse groenten in deze kooi te leggen. Wanneer de kooi in hun dagelijkse leefruimte is geïntegreerd, voelt dit vertrouwd aan waardoor ze bij verplaatsingen minder stress ervaren.

6. VOORTPLANTING

Zeugen zijn **geslachtsrijp** vanaf 2 maanden leeftijd, beren vanaf 3 maanden leeftijd. In tegenstelling tot bij zeugen is de start van de puberteit bij beren afhankelijk van de daglichtlengte. Wanneer beren opgroeien in een periode van lange dagen zullen ze sneller in de puberteit komen dan beren die opgroeien in een periode van korte dagen.

Voor zeugen is het best om pas vanaf de leeftijd van 4,5 tot 6 maanden te starten met **kweken**, maar best ook niet veel later dan 6 maanden. Beide bekkenhelften groeien namelijk vanaf 8 maand aan elkaar waardoor problemen bij de bevalling kunnen ontstaan wanneer het eerste nestje na deze leeftijd geboren wordt.

Cavia's kunnen het hele jaar door kweken, waarbij zeugen elke 13-24 dagen **bronstig** worden. Tijdens de bronst gaan zeugjes frequenter op andere cavia's rijden en tillen ze hun achterhand op (= lordose) wanneer ze worden aangeraakt ter hoogte van de rug of achterhand. Ze kunnen tot 4 nestjes per jaar grootbrengen. De **dracht** duurt 59 tot 72 dagen (gemiddeld 68 dagen) waarbij de zeug 2 tot 15 uren na de bevalling opnieuw vruchtbaar is. Een nest bestaat gemiddeld uit 2 tot 4 jongen. Deze jongen zijn nestvlinders en worden met open ogen geboren.

De normale periode waarin de jongen **moedermelk** drinken is 3 weken. Alhoewel de jongen in staat zijn om reeds enkele uren na hun geboorte vast voedsel te knabbelen, gebeurt het **spenen** algemeen pas wanneer de pups **gemiddeld 21 (liefst 28) dagen** oud zijn, of vanaf een lichaamsgewicht van 180 gram l. Wanneer cavia's bij het spenen worden weggenomen van bij de moeder, is een overdekte schuilplaats in de nieuwe omgeving essentieel voor hun gevoel van veiligheid, waardoor ze minder stress ervaren.

Voor de ontwikkeling van het sociaal gedrag van caviajongen is het belangrijk om op te groeien in groep waar ook mannelijke cavia's aanwezig zijn. Dit is vooral belangrijk voor beertjes in de periode tussen het spenen en de puberteit. Dergelijke jongen integreren zichzelf later gemakkelijker in een nieuwe groep en vertonen minder snel agressief gedrag.

7. ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

Onderstaande lijst bevat enkele belangrijke aandoeningen die bij cavia's voorkomen. Raadpleeg uw dierenarts voor meer informatie en advies rond preventie en behandeling.

- Vitamine C tekort

Een tekort aan vitamine C kan resulteren in gewichtsverlies en manken, maar kan cavia's ook vatbaarder maken voor longontsteking, darmontsteking en huidproblemen. Het ontwikkelen van symptomen bij een huidschimmelinfectie is bijvoorbeeld vaak een gevolg van een tekort aan vitamine C. Hoofdstuk 4 (voeding) geeft meer informatie over de preventie van vitamine C tekort.

- Tandproblemen

Tandproblemen zijn de meest voorkomende gezondheidsproblemen bij cavia's en zijn vaak geassocieerd met slechte voedingsgewoontes. Zowel de snijtanden als de kiezen groeien bij cavia's hun hele leven door. Ter hoogte van de bovenste kiezen kunnen tandpunten worden gevormd richting de wang, ter hoogte van de onderste kiezen richting de tong. Hierbij kunnen de onderste kiezen volledig over de tong gaan groeien. Voor een correcte slijtage van de tanden is het eten van een goede kwaliteit hooi met een hoog gehalte aan vezels essentieel. Daarnaast is het mogelijk dat een tekort aan zonlicht (met name ultraviolet B stralen) een rol speelt in de ontwikkeling van tandproblemen. Cavia's (regelmatig) buiten laten grazen kan dus mogelijk ook preventief werken.

- Huidproblemen

Veelvuldig voorkomende huidproblemen bij cavia's zijn huidparasieten (zoals luizen, schurftmijten, ...), die erge jeuk kunnen veroorzaken, en huidschimmels (ringworm).

- Pootproblemen

Lange nagels bij cavia's zijn een veelvuldig probleem, een hoornige aangroei kan ook voorkomen vanuit de voetzolen. Je kan de nagels van cavia's zeer voorzichtig bijknippen. De hoornige aangroei kan voorzichtig bijgesneden worden met aandacht voor het vermijden van bloedingen.

Wanneer de vloer niet effen en vast is, kunnen er kwetsuren aan de poten ontstaan. Deze kwetsuren kunnen leiden tot **pododermatitis**. Dit is een zeer pijnlijke aandoening die diepe letsels kan geven onderaan de poten, bijvoorbeeld bij het houden van cavia's op een rooster of op gaas.

Ook wanneer cavia's worden gehouden in slechte hygiënische omstandigheden of wanneer ze te dik zijn, kan pododermatitis ontstaan. Het regelmatig verschaffen van zachte, propere bedding is hierbij noodzakelijk.

- Maagdarmproblemen

Maagdarmproblemen zijn vaak het gevolg van onderliggende aandoeningen zoals tandproblemen, urinewegproblemen, ... en verslechteren sterk de algemene conditie. Pijn kan ook een oorzaak zijn van darmproblemen.

- Urinewegproblemen

Steentjes in de urinewegen komen bij cavia's veelvuldig voor en kunnen pijn, verminderde eetlust, gewichtsverlies, darmproblemen en plasproblemen veroorzaken. Aan de basis liggen vaak te calciumrijk groenvoer, te veel korrels, te weinig beweging... Pootproblemen, te kleine huisvesting, obesitas, rugproblemen kunnen bovendien invloed hebben op de manier van urineren waardoor de vorming van steentjes wordt gestimuleerd. De steentjes kunnen enkel via een operatie worden verwijderd. Daarnaast is het belangrijk om aanpassingen in de huisvesting en de voeding en drinkwaterverstrekking door te voeren om hervallen te voorkomen. Hiervoor wint men best advies in bij een gespecialiseerde dierenarts.

8. BELANGRIJKE SYMPTOMEN

Cavia's zijn prooidieren waardoor ze hun symptomen trachten te verbergen wanneer ze ziek zijn. Op het moment dat de symptomen duidelijk worden, kan de gezondheid van cavia's echter snel achteruit gaan en zijn diergeneeskundige zorgen vaak dringend. Om deze reden is het dan ook aangewezen om preventieve gezondheidscontroles bij de dierenarts in te plannen. Dit kan bijvoorbeeld om de zes maanden. Een eerste preventieve controle vindt best plaats binnen de twee weken na aanschaf van het dier. Daarnaast kan ook thuis de gezondheid van een cavia worden opgevolgd, onder andere door het dier regelmatig te wegen. Een verandering in gewicht kan immers een vroeg teken van gezondheidsproblemen zijn. Ook een gedragsverandering kan een eerste teken zijn dat er iets mis is. Voorbeelden van zulke gedragsveranderingen zijn verminderde activiteit (futloos zijn), onrust, veranderingen in eetlust, zich vaker wassen en ook herhaaldelijke en agressieve gedragingen.

Raadpleeg uw dierenarts als u volgende signalen opmerkt:

- **Vermageren en verminderde eetlust.** Hierbij is het mogelijk dat cavia's bepaalde soorten voeding beginnen te weigeren en enkel willen eten wat ze het lekkerst vinden. Afhankelijk van de onderliggende problemen gaan deze dieren ofwel het droogvoer ofwel het hooi weigeren.

- **Geen eetlust** (noodgeval)
- **Kleinere hardere keutels of minder keutels dan normaal**
- **Geen keutels of diarree: noodgeval!**
- **Opgezette buik** (noodgeval)
- **Kwijlen:** kan op te merken zijn door een natte kin
- **Haaruitval, overdreven krabben**
- **Ademhalingsproblemen:** tranende ogen, loopneus, hoesten, niezen, duidelijke en/of zware ademhaling
- **Bloed in de urine,** piepen tijdens het plassen

Naast een goede gezondheid, is ook het mentaal welzijn van cavia's als huisdier belangrijk. Een goed of minder goed welzijn kan zich uiten in verschillende soorten gedragingen. Tekenen van een goed mentaal welzijn zijn bijvoorbeeld wanneer cavia's op hun zij gaan neerliggen, op hun achterpoten gaan staan, popcornen (springend van richting veranderen) en wiepen (geluid maken dat klinkt als "wiep wiep").

Minder goede tekenen zijn onder meer knagen aan de tralies van hun kooi en tandenknarsen. Deze signalen kunnen immers wijzen op stress en frustratie.

9. DOELPUBLIEK

In tegenstelling tot wat veel mensen denken, is een cavia **niet geschikt voor kinderen jonger dan 6 jaar**. Het dier is gevoelig voor stress door aanrakingen: jonge kinderen zijn soms brutaal en maken onverwachte bewegingen.

Bovendien moet u als eigenaar van het dier uw verantwoordelijkheid opnemen en dagelijks tijd kunnen vrijmaken voor de cavia. Die heeft behoefte aan sociaal contact, verse en evenwichtige voeding en een regelmatig schoongemaakt hok.

10. SAMENLEVEN

Zoals eerder aangegeven zijn cavia's erg sociale dieren waardoor ze **niet alleen** mogen worden gehouden. Aangezien heel wat cavia's per twee worden gehouden, ontstaan er vaak problemen wanneer één van de twee dieren sterft. Wanneer een cavia hierdoor alleen komt te vallen, is het zeker de moeite waard om dit dier opnieuw te koppelen met een nieuw dier. Deze nieuwe koppeling dient steeds geleidelijk te gebeuren op een neutraal terrein en onder toezicht om vechtpartijen te vermijden.

Het samenhouden van een cavia met een konijn wordt niet aangeraden aangezien deze diersoorten een ander soort gedrag vertonen, op een andere manier communiceren (cavia's zijn bijvoorbeeld zeer luidruchtig, konijnen niet) en verschillende voedingsbehoeften hebben (konijnen maken in tegenstelling tot cavia's zelf hun vitamine C aan). Daarnaast zijn konijnen ook in staat cavia's te verwonden. Er is dan ook aangetoond dat cavia's die samenleven met een konijn extra stress ervaren. Indien een cavia toch samenleeft met een konijn zijn schuilplaatsen waar het konijn niet in kan een must.

11. AANKOOP EN KOSTPRIJS

Een cavia is niet duur in aankoop (tussen € 10 in de dierenwinkel en € 60 bij een kweker, afhankelijk van het ras + tussen € 40 en € 70 voor een hok van 100 cm lang). De voedingsbehoeften jagen het dagelijks budget evenwel behoorlijk de hoogte in (hooi: € 3/kg; korrel: min. € 5/kg; verse groenten: € 6/kg; vitamine C supplement: € 10 voor een flesje van 15 ml). Het strooisel moet 2 tot 3 keer per week worden vervangen, ook dat wordt dus vrij duur.

Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met de dierenartskosten: een standaard raadpleging bij een dierenarts die zich toelegt op deze diersoort kan ongeveer € 35-45 kosten. Wanneer er zich tandproblemen voordoen, kunnen de kosten aardig oplopen aangezien ze een voortdurende behandeling en management vragen en de tandbehandelingen zelf onder verdoving gebeuren.

Cavia's zijn dus niet aan te raden bij een beperkt budget.

12. WETGEVING

Als eigenaar van een gezelschapdier moet u deze dieren houden in omstandigheden met respect voor het welzijn van het dier (wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren). Houdt je minstens **zes cavia's**, dan moet je een milieuvergunning aanvragen. Meer informatie kan worden terug gevonden op de website van Leefmilieu Brussel.

BIBLIOGRAFIE

- Grant, R., Montrose, T., & Wills, A. (2017). ExNOTic: should we be keeping exotic pets? *Animals*, 7(6), 47.
- Harrup, A., & Rooney, N. (2020). Current welfare state of pet guinea pigs in the UK. *Veterinary Record*, 186(9), 282.
- Hawkins, M.G., Bishop, C.R. (2012). Disease problems of Guinea pigs – Section III : Guinea pigs and Chinchillas. In Quesenberry, K., & Carpenter, J. W. (2011). *Ferrets, Rabbits and Rodents-E-Book: Clinical Medicine and Surgery*. Elsevier Health Sciences.
- Mancinelli, E. (2021, april 19). *Guinea pig husbandry - housing, diet and handling*. Opgehaald van Vet Times: <https://www.vettimes.co.uk/app/uploads/wp-post-to-pdf-enhanced-cache/1/guinea-pig-husbandry-housing-diet-and-handling.pdf>
- McBride, A. (2014). Rabbits and rodents - what vets need to know! Faculteit diergeneeskunde Merelbeke, België: IPV Diergeneeskunde, UGent.
- McBride, A. (2017). Small prey species' behaviour and welfare: implications for veterinary professionals. *Journal of Small Animal Practice*, 58, 423-433.
- Minarikova, A., Hauptman, K., Jeklova, E., Knotek, Z., & Jekl, V. (2015). Diseases in pet guinea pigs: a retrospective study in 1000 animals. *Veterinary Record*, 177(8), 200.
- Norman, R., & Wills, A. (2016). An Investigation into the relationship between owner knowledge, diet, and dental disease in guinea pigs (*Cavia porcellus*). *Animals*, 6(11).
- Pignon, C., & Mayer, J. (2021). Guinea Pigs. In K. Quesenberry, C. Orcutt, C. Mans, & J. Carpenter, *Ferrets, rabbits, and rodents. Clinical Medicine and Surgery* (pp. 270-297). Elsevier.
- Pilny, A. (2015). Small exotic companion mammal wellness management and environmental enrichment. *Veterinary Clinics: Exotic Animal Practice*, 18(2), 245-254.
- Rowland, M. (2020). Veterinary care of guinea pigs. *In practice*, 42(2), 91-104.
- Tynes, V. (2010). *Behavior of Exotic Pets*. Blackwell Publishing.

Tynes, V. (2019). Exotic Pet Behaviour Conference. Aalst (Belgium): VOBD (SAVAB).

Wills, A. (2020). Impact of husbandry on the welfare of pet guinea pigs in the UK. *Veterinary Record*, 186(9), 279-281.

SAMENVATTENDE FICHE

ALGEMEEN

De cavia is een **sociaal** en **gevoelig** **knaagdier** . Gemiddelde levensduur: **5-7 jaar** . Lichaamsgewicht **±1 kg** . Verdraagt slecht eenzaamheid.

VOEDING

- Hooi moet altijd ter beschikking zijn
- Verse groenten
- Geëxtrudeerd voer (korrels) specifiek voor cavia's
- Vitamine C als supplement

OMGANG

Zacht, geduldig . Laat het dier al op jonge leeftijd **wennen, forceer geen interactie** . Hanteren met **2 handen** : één onder de achterhand en één onder de borstkas. Gebruik een **tunnel** voor kortere en een **transportkooi** voor langere verplaatsingen.

ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

- Vitamine C tekort
- Tand- en spijsverterings problemen vaak gelinkt aan verkeerde voeding
- Huidparasieten en -schimmels
- Pootproblemen: te lange nagels en pododermatitis
- Urinewegproblemen, vb. steentjes

DOELPUBIEK

Verantwoordelijke persoon, met tijd en geduld. Kinderen ouder dan 6 jaar en altijd onder toezicht. Opgelet voor personen met een allergie of een verlaagde immuniteit.

WETGEVING

- Wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren
- Vanaf 6 cavia's milieuvergunning nodig

HUISVESTING

Samen met een **soortgenoot**
Behoeft aan stimulatie, aan **sociale contacten** .
Verblijf **binnenshuis** of **buitenshuis** .
 Groot hok + ren.
Verversen strooisel: 2 tot 3 keer per week

VERZORGING

- Langharige rassen: regelmatig borstelen
- Eventueel bijknippen van de **nagels** .
- Zorg ervoor dat de **tanden** voldoende slijten; ingrijpen, indien nodig.

VOORTPLANTING

- Seksueel actief: ♀ 2-3 maanden
♂ 3-4 maanden
- 1^e dracht best op 6 maanden
- Draagtijd: 68 dagen
- Gemiddelde worpgrootte: 2 tot 4 jongen
- Speenleeftijd: 3 weken

BELANGRIJKE SYMPTOMEN

- Minder eetlust of gewichtsverlies
- Tragere darmtransit en abnormale stoelgang
- Minder actief
- Haaruitval, overmatig krabben
- Ademhalingsmoeilijkheden

SAMENLEVEN

Met soortgenoten

AANKOOP EN KOSTPRIJS

Aankoop bij kweker of dierenwinkel
Aankoop: € 10-60 (dier), € 70 (hok)
Onderhoudskost: € 60- 80 /maand (voeding en strooisel)